

“Resim yapmak bir müzik, bir melodidir.”

Michelangelo (1475 – 1564)

Bugün bile Tuscany eyaletinde Arezzo yakınlarında küçük Caprese şehri halkı, Michelangelo'nun 6 Mart 1475 yılında orada doğduğunu gururla anımsar. Babası Ludovico Buonarroti, Caprese valisi olarak görevinin sonuna yaklaştığı günlerde karısı Francesca di Neri del Sera ile Floransa'ya döndü. Michelangelo çocukluğunun bir kısmını Floransa'da ve bir kısmını da ailesinin küçük bir yeri olan Settignano'da geçirdi. Okula gittiği günlerde hocası Francesco da Urbino'nun eğitiminde Michelangelo'nun resime olan yeteneği meydana çıkmıştı. On üç yaşındayken babası, gönülden istemeyerek de olsa onu ressam Domenico Ghirlandaio'nun yanına çırak vermeye karar verdi. Fakat çok zaman geçmeden Michelangelo, Ghirlandaio'yu bırakarak kendini Medici Bahçelerinde, Donatello'nun eski bir öğrencisi olan Bertoldo'nun denetiminde heykel çalışmalarına verdi. Burada görkemli Lorenzo'yla tanıştı ve kendisine eflatun bir palto veren Lorenzo, onu koruyuculuğu altına alarak evinde yaşamasına izin verdi. Antika mücevher taşları ve diğer sanat eserlerini göstermek üzere sık sık yanına çağırırdı. Michelangelo burada Poliziano, Ficino ve diğer hümanistlerle tanışarak onlardan çok etkilendi. 1452 yılında Lorenzo'nun ölümünden sonra ilk olarak Bologna'ya giderek orada S. Domenico sandukası için iki küçük oyma figür yaptı. Sonra 1496'da Roma'ya giderek orada dört yıldan fazla kaldı ve bu zaman içinde

Bacchaus Heykelini (Floransa, Museo Nazionale) ve ona hemen ün kazandıran Pieta heykelini yaptı. Ünlü biri olarak Floransa'ya geri döndüğünde çok sayıda heykel siparişi aldı. Bunlar arasında en tanınmışları: Davud (Floransa Güzel Sanatlar Akademisi), Bruges Madonnası (Notre Dame Kilisesi, Bruges), Doni Tondo (Uffizi, Floransa) ve Cascina Taslağı (1512'de tahrip edildi) adlı eserleridir.

1505 yılında yapmayı üstlendiği çoğu işine daha yeni başlamışken, Papa Julius II tarafından Roma'ya çağırılmış ve mezarının yapılması emredilmiştir. Bu eser o kadar büyük ölçüde tasarlanmıştır ki, ancak St. Peter Kilisesi'nin yeniden yapılması ile kıyaslamak mümkündür. Bu görev Michelangelo'nun yaşamında bir trajedi oluşturmaktadır. Hatta bu konuda “Bütün gençliğimi bu mezara zincirlenmiş olarak geçirmek benim kederimdi” diye yazmıştır. Kırk yıl süreyle esere papalığın diğer siparişleri dolayısıyla ara verilmiş; nihayet 1545'te Vincoli'de S.Pietro'da inşa edilmiştir. Eser, tasarlanan orijinal şeklinin oldukça gülünç bir kopyası olarak meydana çıkmış ve tam otuz yıl önce bitirilen Musa heykeli, Michelangelo'nun dehasını gösteren tek figür olmuştur. Ayrıca, ne gariptir ki, Papa buraya gömülmemiştir. 1506-1508 yılları arasında Bolonya'da S. Petronio'nun cephesine konulan fakat dört yıl sonra Papa'nın düşmanları tarafından atılan

ve 1508-1512 yılları arasında Roma'daki Sistine Şapeli'nin tonozuna yerleştirilen büyük boyutlu Julius II'nin bronz heykeliyle uğraşmıştır. Sonra 1513'te Julius'un ölümüyle Michelangelo'nun kaderi değişmiştir. Leo X'un papalığı sırasında (1513-1521) Floransa'da S. Lorenzo'nun cephe siparişini almıştır. Bu Pietrasanta'da maden ocaklarının açılmasına neden olmuş ve dört yıllık yoğun çalışmadan sonra aniden vazgeçilmiştir. Hollandalı Papa Adrian VI (1521-1523) ve onu izleyen Clement VII (1523-1534) idaresinde Michelangelo'ya S. Lorenzo'daki Yeni Sakristi ve Medici Mezarları'nda iş verildi. Fakat bu çalışma da siyasal felaketlerle, 1527'de Roma'nın yağma edilmesi ve 1530'da Floransa'nın kuşatılmasıyla durdurulmuştur. Bunun üzerine 1534'te Floransa'yı terk ettiğinde hükümet düşmüş ve projenin yarından biraz fazlası tamamlanmıştır. Kendisini baş mimarı, heykeltıraşı ve ressamı olarak Vatikan'a yıllık 1.200 scudi maaşla atayan yeni Papa Paul III (1534-1549) için Sistine'nin mihrap duvarına Mahşer'i, Pauline Şapeli'ndeki iki freski, Aziz Paul'un Konuşması'nı ve Aziz Petrus'a İşkence'yi yapmıştır. Bunları isteyerek kabul etmemiştir. Çünkü Vasariye; "Fresk, yaşlı bir adamın işi değildir" demiştir. 1536'dan 1549'a kadar kendisini meşgul eden bu işlere ek olarak Michelangelo, şehri korumak ve güzelleştirmek için mimari şemalarla da ilgilenmiştir. 1547'de Papa kendisinden St. Peter'in mimarı olmasını istemiştir. Almak istemediği ve yaşamının tamamlamaya yetmeyeceğini bildiği bu göreve yaşamının kalan on yedi yılını vermiştir. Bu dönemde Julius III (1550-1555), Marcellus II (1555), Paul IV (1555-1559) ve Pius IV (1559-1565) gibi papalara görev yapmıştır. Mimar, heykeltıraş, ressam ve şair olarak seçkin koruyucular tarafından sayılıp, arkadaşları tarafından sevilerek ve bütün dünyada en büyük sanatçı olarak tanınarak 18

Şubat 1564'te Roma'daki evinde öldü. Madonna ve Çocuk, Aziz Yohannes ve Meleklerle (1500), Tahta pano üzerine tempera, 41 1/2 in. x 30 1/4 in., National Gallery, Londra.

Bu bitmemiş resmin Michelangelo'nun erken dönemine ait eserlerinden biri olduğu sanılmaktadır. Bu pano için günümüze kadar gelen hiçbir hazırlık çalışması yoktur. Fakat buradaki Madonna'nın yüzü, Bruges Madonnası ve Pieta'daki Madonna'nın yüzünü andırmaktadır. Her iki heykel için resim yapılmıştır.

Kompozisyon Meryem ile çocuğu ve Aziz Yohannes'i ortada göstermektedir. Her iki kenardaki iki melek nota çalışmaları yapmaktadır. Soldaki iki melek, boyanmaya hazır olarak çizilmiştir. Sağdaki tamamlanmış meleklerin her ikisi de genç Michelangelo'nun figürde ve draperide mimari formu araştırdığını göstermektedir. Meryem'e en yakın duran tamamlanmış melek,

Ghirlandaio'nun atölyesinde çırak olarak çalışan genç Michelangelo'nun resimleriyle şaşırtıcı bir benzerlik göstermektedir.

Meryem'in pelerininin zeytin yeşili tonları, giysinin turuncu pembeleri ve meleklerin tunikleri ile tezat oluşturur. Gri mavi drape, altındaki dizinin yuvarlak biçimini belli etmektedir. Michelangelo'nun giysilerindeki, planlı düzensizliği panoya hareket kazandırır. Çocuk İsa ve Aziz Yohannes'in canlı davranışları da, bu çalışmadaki düşünceli dalgın anlatımlar da, daha sonra Sistine fresklerinde

Tanrı'nın ve Adem'in kolu aynı biçimde adaleli ve heykelsel görünüyorsa da Adem'in kolunun bilekten dirseğe kadar olan bölümü, Tanrı'nın kolunun canlı yapısal kuvvetine oranla yumuşak ve cansız görünmektedir. Renkler bile bu farkı belirtmektedir. Adem'in ten rengi oldukça saydamsıdır. Buna karşın yaratıcının kolu pembe ve yaşam doludur. Bu iki figür Sistine resimleri arasında en çok tanınanıdır ve bu yerinde bir özelliktir. Çünkü Michelangelo, Tanrı'nın yaratıcılığını, kuşaklar boyu süre gelen görkemliliği ve ihtirası ile yansıtabilmiştir.

görülen atmosferi anımsatmaktadır.
Adem'in Yaradılışı (1510-1511)
Detay, Fresk, Sistine Şapeli Tonozu

Bu Tanrı ve Adem figürleriyle, Michelangelo Genesis'ten alınan kelimeleri tasvir eder: "Böylece Tanrı kendi görüntüsünde insanı yarattı. Tanrı'nın görüntüsünde O, onu yarattı."

Tanrı'nın hareketi olağanüstüdür. Çünkü kudretli kolu yaşam kuvvetinin kanalını oluşturmaktadır. Adem'in hareketsizce dizinin üstünde duran kolu, yaşam aşılınmadan önceki vücudunun yeniliğini ve acizliğini göstermektedir.

Cumae'li Sibyl (1508-1510)
Fresk, Sistine Şapeli Tonozu

Michelangelo, bu kâhini meşum bir görüntüsü olan yaşlı bir kadın olarak vermiştir. Kitabını okumaktan çok içindekileri düşünüyor gibi görünmektedir. Cumae, Apollo'ya inananların en ünlüsüdür. Erken Roma'nın son kralı Tarquin'e üç kitabını

satmıştır. Devlerin efsanevi soyundan gelerek Meryem'e, Virgil'in dördüncü kasidesinde bulunan Redeemer doğrusunu söylemiştir.

Kasları abartılmıştır. Geniş, terra cotta gövdesinin üstüne leylak pembesi giysi giymiştir ve bunun üstünde kahverengi ile altın renklerinin karışımı bir şal vardır. Formu heykele benzer, masif ve dramatiktir. Soldaki iki periden biri, bilgiye karşı susamışlığını doyumak amacıyla ona bir kitap daha getirmektedir. Bu figürler ilgiyle ve dikkatle bakmaktadır.

Bu kompozisyonda perilerin birbirinin içine giren kollarından, Sibyl'in sol kolunun kuvvetli köşesine doğru uzanan devamlı bir hareket vardır. Bacakları üstündeki kıvrımlı draperiler, bu akıcı tempoyu sürdürerek Michelangelo'nun kuvvetli duyguları kontrole almasını yansıtır.

Tufan (1508-1510)
Fresk, Sistine Şapeli Tonozu

Genesis -Tevrat'ın ilk kitabı-, kuvvetli dalgaların bol yağmurların neden olduğu bir tufandan söz

etmekteyse de Michelangelo fırtınayı değil insanlığın yok olmaktan kaçışını tasvir etmektedir.

Tavandaki en kalabalık sahne olan bu hikâye, üç ayrı görüntü planına bölünmüştür. Soldaki en yakın grup en yüksek noktadır ve bu yukarı çıkan figürlerin boyu kısaltılmıştır. Sağdaki grup, sular kabarıırken kayalıkların üstünde durmaktadır. Küçük, fazla yüklü olan kayıktaki, geri plan figürleri Nuh'un Gemisi'ne doğru ilerleyerek diğerlerinin üstüne tırmanmasını engellemektedir. Her grup birbirinden ayrılmıştır. Ölmüş oğlunu taşıyan adam ayrı durmakta ve dikkati çekmektedir.

Soldaki figürler, zamanında sığınağa varmak için gereken çabayı göstermektedir. Ağaca tırmanan adamı saran uçuşan draperiler, birbirine sarılan anne ve çocukla kucaklaşan sevgililerde de tekrarlanmıştır. Sağdaki figürleri koruyan köşeli tente, soldaki şiddetli hareketle tezat oluşturur.

Canlı renkler birbirinden ayrılmışlardır. Fakat sanatçı asıl heykelsi figürler üzerinde durmaktadır. Michelangelo dikkati gemiden ve

Genesis'de üstünde kuvvetle durulan Nuh'un kuruluşundan alarak tufandan kaçma çabasında olanların çıktıkları acıya doğru çekmektedir.